

al kaj govorim od kosila in južine, celi dan neprenehoma hočejo jesti. Tu vidim, koliko leto in dan pokončajo ti tički gosenic in drugih škodljivih mrčesov. Lepo jih je gledati na bližnjem drevesu, kedar čakajo, da odprem okno in jim posujem. Kakor lepo rumene bruške, da se vejice šibijo po njimi, po 20, po 30 in še več, čakajo in se usujejo na polico, kedar jim dajem jesti, pomolim roko, in kar iz roke mi jemljejo; pa ne samo na oknu, ampak tudi pred vežo. Kakor se pokažem iz veže, že frčijo okoli mene, okoli glave, in moram se odkupiti, moram vedno kaj pri sebi imeti; ko grem v cerkev, me spremijo do vrat, tam jim še enkrat dam, in hitro, ko se vrata odpro, so že spet pred cerkvijo, pomolim jim roko in hitro vsak svoj del odnese. „Star sem že, pa nisem še nikdar kaj tacega videl“ — mi je rekel neki berač, ko je videl tičke mi na roko sedati in iz rok jemati. Tudi v hosti, daleč od doma, sem pomolil roko, in priletela mi je seničica na roko.

Pa tudi tički postanejo zbirljivi, kakor kaki kujevi otroci. Včasih je dober oves, rajši imajo bučno seme, najrajši orehova jedrca. In tako se je večkrat zgodilo, ko sem pomolil roko, in ponudil bučno seme, je ena tička vzela bučno seme, a ga proč vrgla, ter me gledala, češ, daj mi kaj boljšega. To se pozimi godi. Na spomlad se razkropijo, ter grejo gnjezdit po daljnem gaju, le kaka dva ali tri pari gnjezdijo v obližji. Ti mi zvesti ostanejo, kamor koli grem po vrtu, so že za menoj. Sosebno lansko leto je bila ena babica prav silna, dan za dnevom sem ji moral dajati jedrca, ko je pitala — ni mi odlegla, tako da sem bil včasih že hud nad njo. Al koliko je bilo moje veselje, ko jih speljeta, in na drevo pred okno pripeljeta — cel šop — kako cvrčanje, ko bi bil vsak raji pred drugim kaj dobil v lačni želodček; dal sem jim na polico drobno zrezanih jedrc, hitro sta jih stara pospravila in pometala mladim v odprte kljunčke.

Tako mi delajo moji tički veselje, in mi čas kratijo pozimi in po leti. Zraven tega mi drevje tako osnažijo gosenic, žužkov in drugih mrčesov, da bi najbolj marljivi vrtnar bolje ne opravil. In zdaj tudi otroci in odraseni v svojih hišah nastavljajo jim na okna, ne kletke za vlovit, kakor poprej, ampak kakor pri meni vidijo, devajo jim na okna peške*) ali kaj drugega, kar taki tički ljubijo.

Niso pa vedno nad oknom, odletijo za kaj časa, ter se zopet povrnejo, in zdaj kako kljuvanje in tolčenje nad okni, da je kaj. In če bi jim ne hotel dati, ker so moji prijatli, moram jim dati zaradi nadležnosti. Ko jih za prvo silo potolažim, potem prijazno po drevji skakljajo, čivkajo in pojo — vse je živo. — Al na enkrat postane velika tihota, ni ga nobenega ne slišati ne videti. Kam ste šli moji ljubi tički? kam ste se poskrili? zakaj ste tako hitro utihnili? kaj ste videli? Vem, kaj je vzrok. Lačni kregulj se je kakor blisk med tropo zakadil, niso ga o pravem času zapazili, bilo je megleno, drugokrat ga že od daleč zagledajo, eden začivkne, razumijo ga vsi, kaj pomeni in vsi se še o pravem času poskrijejo ter vtihnijo. Al zdaj so bili vsi „pri malci“, vsak je imel kaj, ali bučno seme, ali orehovo jedrce ali samo oves, vsi so bili zamišljeni; toraj niso nevarnega sovražnika zapazili o pravem času, in oh! prijetnega pevčka, ljubega privajenega tička, ki se mi je tolikrat na roke vsedel, ki mi je tolikrat potrkal na okno, tega ljubega tička je stisnil lačni kregulj v ostre kremplje, začivkal je še enkrat, al tisti trenutek je ropar ž njim odletel v bližnji gaj — večerjat. Žalujem, jezim se nad divjim roparjem, ne bi

ga bil dal mojega tička za pet kron — ali kaj mi pomaga moja jeza? Rečem sam pri sebi: Bog je vsvaril tudi roparja, in mu ni odločil za večerjo repe ali korenja, kakor zajcu, ampak meso, in to si poišče, kjer more, kaj on mara zato, da jaz tičke tako rad imam! P.

Znanstvene stvari.

Zapisnik 44. odborove seje Matice Slovenske

v Ljubljani 5. svečana 1879.

Pričujoči v tej seji so bili poleg predsednika dr. J. Bleiweisa gospodje: dr. Jarc, Kržič, Klun, Marn, Močnik, dr. Poklukar, Praprotnik kot zapisnikar, Robič, Souvan, Stegnar, Tomšič, Vilhar, dr. Zupanec in Zupančič.

Ko predsednik sklepčnost odborovo konstatira in se zapisnik zadnje odborove seje odobri, poroča tajnik: da je Matici zadnji čas pristopilo 37 novih udov, katere odboru po imenu naznanja; odbor sprejme vse; dalje poroča tajnik, da je dionička tiskarna iz Zagreba Matici poslala 675 iztisov „Hrvatske slovnice za Slovence“, ki jo je spisal profesor Franjo Marn v Zagrebu. Račun za tisek in papir znaša za 700 iztisov 221 gold. 70 kr. Ker ta slovnica, kakor slovnica česka, je vsled §. 1. Matičinih pravil tiskana za prodaj, zato nasvetuje tajnik, naj Matica poplača tiskovne stroške in knjigo na svojo korist tako dolgo prodaja, da so stroški tiska in vezanja poplačani, čez to povračilo ostali iztiski pa se potem izročijo pisatelju v last. — Odbor sprejme tajnikov predlog in „slovnici hrvatski“, ki se v pisarni Matičini dobiva, določi ceno na 60 kr.;

tajnik bere pismo gosp. Dav. Trstenjaka, v katerem se za naslov častnega člana zahvaluje in Matici svoje najnovejše delo: „slovanščina v romanščini“ daruje, kar odbor radosten na znanje vzame.

Odbor zdajci določuje nagrado gosp. pisateljem, ki so sodelovali pri knjigah, katere je lani Matica na svetlo dala, in ki so se za nagrado oglasili. — Pri tej priliki poroča tajnik, da se knjige za 1878. leto ravno kar zdaj drugi pot razpošiljajo in želi, da bi se prihodnjemu občnemu zboru predložil nasvet, naj dovoli, da — gledé na teškoče, ki jih večkratno razpošiljanje knjig prizadeva pisarni Matičini v Ljubljani in poverjenikom na deželi, vrh tega pa tudi gledé na precejšnje večje stroške — se pridrži prejšnje enkratno razpošiljanje knjig koncem vsacega leta. Po nadrobni razpravi sklene odbor s tem predlogom stopiti pred prihodnji občni zbor.

O prošnjah, katere odboru za darovanje Matičinih knjig dobajajo od več strani in posebno šolskih, sklene odbor načelno, da vse takošne prošnje se vsako leto skupno rešijo proti koncu šolskega leta.

Odbornik Robič poroča v imenu gospodarskega odseka, da je natanko pregledaval in preiskaval vse Matičine zapisnike in knjige in pri tem preiskavanju našel, da Matici dolgujejo razni udje in poverjeniki, ustanovniki in letniki nekdanji in sedanji, umrli in živi blizo do 9000 gold.; ker mnogo tega dolga se ne bo moglo iztirjati, marsikaj pa vendar še rešiti Matičini blagajnici, zato nasvetuje gosp. L. Robič, naj se voli odsek peterih odbornikov, ki njegovo poročilo prevdajo in potem konečne predloge stavijo. Odbor je pritrdil temu predlogu in bili so v nasvetovani odsek voljeni gospodje dr. Zupanec, Vilhar, Klun, dr. Po-

*) Hvale vreden zgled!

klukar in Robič, katerim pomagati ima tudi tajnik. Sploh se čuti potreba, da bi Matica po zgledu družbe sv. Mohora le takim udom knjige pošiljala, ki so za dotično leto plačo blagajnici uže odrajtali.

V imenu gospodarskega odseka dalje poroča gosp. dr. Poklukar, kaj in koliko se je storilo gledé nakupa neke Matici ponujane hiše. Ker odbor priznava temeljitost poročevalčevih razlogov, je prestopil o tej zadevi na dnevni red, dotične gospode pa prosil, naj še zmirom pred očmi obdržijo misel, kako bi se Matičine obligacije dale v trdno premoženje spremeniti z nakupom kakega posestva.

Prihodnji občni zbor Matice slovenske je določen na 12. dan marcija meseca. Po §. 12. društvenih pravil izstopijo letos iz odbora gospodje odborniki: dr. Jan. Bleiweis, Feliks Stegnar, Ivan Vavrù, grof Jos. Barbo, Božid. Raič, Luka Svetec, Josip Šuman in Viljem Urbas. (V „Letopisu“ za 1878. na str. 225 namesti letnice 1874 naj se bere 1878.)

Jezikoslovne stvari.

Kaj smo? in česa hočemo?

(Dalje.)

In tu bi se jaz obrnil s prošnjo na gosp. profesorja — 7, naj on, ko se suče in giblje sredi živega ruskega naroda, ki mu ruske knjige, ruski časniki niso — kakor nam — nikake redkosti, izvoli — čitaje ruskega duha proizvode, ruske umotvore — pomišljati malo tudi na svoje rojake Slovence, ter od časa do časa naznanjati nam — pustivši na stran kolikor toliko uže dognano glasoslovje in oblikoslovje — kaka pravila iz sintakse, zoper katera še vedno grešimo, a sosebno najdene v ruščini dobre (kajti takih, kakor je: umozaključenje za „Vernunftschluss“, ne moremo uporabljati) izraze, zlasti naučne, kateri — izvedeni iz znanega nam korena — bi se tudi slovenščini lepo podali.

Da nam pa knjiga naša bode bolje in bolje napredovala v čistosti in da bode čim dalje tem blagodejnejši vpliv imela na slovenski narod, morajo pisatelji sami marljivo učiti se drugih slovanskih jezikov, sosebno hrvatskega in ruskega, in če uže na pr. nemški znanstveni časopis „Ausland“ večkrat poudarja, da dan današnji, ko ruski učenjaki na vsem polji ljudskega znanja tako pridno delajo in toliko važnega izumevajo, mora vsak naučiti se ruskega jezika, ako hoče pregledati vsakokratno stanje kake znanosti — koliko bolj si mora rojen Slovan vtisniti to v srce.

Tako nam je po moji sodbi izobraževati in pripravljati se, da — ako kdaj napoči usodno, pomembe polno v zgodovini trenutje, v katerem nam bode res odločevati se za drug knjižni jezik (danes pogrešam uvetov ali pogojev) — nas najde ojačene in dobro opremljene, in odloka bode se ravnala po tedanji konstelaciji.

Za zdaj pa ne opuščajmo slovenske slovnice, kakor se je večina drži. Vse slovansko blago nam je na izbor, samo slovniška pravila ne, a tisto približevanje, kakoršno morebiti ima na umu g. M., da bi polagoma popustili zdaj eno, zdaj drugo posebnost, ki nas loči od Hrvatov, zdaj v mesto u, zdaj dvojino itd. zdi se mi še najmanj priporočila vredno. Ali slovenski, ali hrvatski; samo ne mešanice! Pokojni Kurelac, mož goreče, recimo: plameneče ljubezni do vsega, kar je slovansko, hotel je tudi Jugoslovane tako združiti ter je — ko je še učiteljeval na Reki — izmislil si neke slovniške preinake, med drugimi tudi plur. gen. po starosl. vzoru, na pr. jelenov namesto jelena, znanostij namesto: znanosti (ali znaností); ali Hrvatje se

za ta nasvet niso zmenili, ampak so ga molkom v pozabo spravili ali umolčali, ako bi se smelo tako reči:

M. Cigale.

Opomnja pisateljeva. Hrvatje se niso poprijeli na pr. genitiva na -ij, ter se prvi njih znanstveni zavod zove še „jugoslavenska akademija znanosti in umjetnosti“ (ne: znanostij, umetnostij), in vendar se te med vsemi živečimi Slovani tukaj neznane oblike nekaj naših pisateljev — katere jaz v drugem iskreno čislam, v mnogih rečeh pritezaje jim — toliko strastno, kolikor — po mojem mnenji — brezrazborno drže. Izprva začeli so tako pisati, ne udostojivši nas nikake podkrepe z razlogi, ter smo jih morali ugibati. Pri tistih ženskih samostavniki, ki jim náglas pada na končnice, kakor: kost, klop i. t., zdelo nam se je s početka, da se res sliši neki j, da bi torej utegnilo prav biti: trdih kostij, lesenih klopij; ali če smo dalje pomislili, da je pri glagolih 3. vrste v 3. osebi ednine (na pr. čas hití, človek hrepení), prav tist glas, ki ga vendar nihče ne bode izraževal z ij, da bi pisal: hitij, želij i. t.; spoznali smo kmalu, da si tukaj samo vobražamo j. A pri drugih takih samostavniki, ki nimajo naglasa na končnicah, kakor na pr. bolezen, in katerim Metelko daje v gen. plur. tisto obliko, kakoršno imevajo v nominativu sing., na priliko vzrok naših bolezni, v tem ko večina menda zdaj piše po drugih Slovanih: vzrok naših bolezni, — kdo bi verjel, da bi kdaj oblika ij zmogla in prodrla!

(Konec prihodnjič.)

Zgodovinske stvari.

O dr. Jos. Perwolfovem delu „Slavjansko-orientalno vprašanje“ zvanem.

Piše Fr. Potočnik.

III.

(Dalje.)

Poljski državniki in pisatelji, kakor Dlugos, Miechov, oba Bielski-ja, Strihovski, Kohanovski, Tvardovski, Gavinski, Varšavicki, Paprocki, Grabovski so večkrat z grenkimi besedami kazali na sužnost južnih bratov in z gorkimi besedami spodbujali Poljsko, naj Jugoslovane osvobodi. Zanimiva v tej zadevi je l. 1587. tiskana knjiga modroslovca Klonoviča, v kateri je navdušen poziv, kojega konec se glasi: „Grozen je pogled na turško gospodarstvo. Sveti sakramenti z nogami teptani, device oskrunjene, duhovni ob glavo djani, otroci pomorjeni, matere v sužnost odpeljane, vasi požgane, hiše oplenjane, plen med pogane raznešen, brezvspešne solze vjetnikov, vpitje neusmiljeno mučenih in zaklanih bolnikov in starcev, surova požljivost, do neba prodirajoči krik žená, mučenci prosijo za smrt, zatiralci se jim posmehujejo in jih prevzetno zasramujejo. — Da! kraljestvo hudičevo móra poginiti, in ustanoviti se morajo krščanske države; sveta Evropa naj se Ti dá nazaj, o gospod; novi Rim in mrameljnata cerkev svete Zofije naj pride v Tvojo oblast, in tam naj se poje Tvoja čast, vseмогоčni Bog. Vzdigni iz prahu slavni prestol Konstantina in nekdanjih Avgustov.“ Pa vse te in enake ideje, vsi ti oklici in pozivi k složenemu postopanju Rusov in Poljakov ter drugih krščanskih narodov proti Turkom, vsi predlogi za brambo južne poljske meje, — vse je ostalo mrtva beseda. Zastonj kliče Gundolič iz Dobrovnika v svoji pesmi „Osman“ poljskega kralja Sigmunda na pomoč, nadejajoč se, da bo ostri meč poljski razklal težko sabljo Osmanovo, zastonj opeva poljskega kraljeviča Vladi-